

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-04-04

Vår referens

Ingrid Hansson

Utvecklingssamordnare

ingrid.c.hansson@malmo.se

Remiss Utbildningsdepartementet - En socioonomutbildning i tiden (SOU 2025:27) GRF-2025-4145

Sammanfattning

Grundskolenämnden har getts möjlighet att yttra sig över en remiss från Utbildningsdepartementet avseende betänkandet *En socioonomutbildning i tiden* (SOU 2025:27). Utredningen som presenteras i betänkandet har haft i uppdrag att genomföra en översyn av socioonomexamen. Översynen hade ursprungligen ett specifikt fokus på att motverka ungdomskriminalitet, men utvidgades genom ett tilläggsdirektiv till att överväga om målen i examensbeskrivningen behöver anpassas efter dagens samhällsutmaningar och kompetensbehov. Grundskoleförvaltningen ställer sig positiv till förslagen som läggs fram i betänkandet, och instämmer i att bedömningen att de bidrar till ökad likvärdighet över landet gällande socioonomutbildningen.

Förslag till beslut

Grundskolenämnden föreslås besluta

1. Grundskolenämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och skickar det till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Betänkande av utredningen om en översyn av socioonomexamen
- G-Tjänsteskrivelse GNAU 250411 Remiss Utbildningsdepartementet - En socioonomutbildning i tiden (SOU 2025:27)
- Förslag till yttrande GRN 250422 Remiss Utbildningsdepartementet - En socioonomutbildning i tiden (SOU 2025:27)

Beslutsplanering

Grundskolenämndens arbetsutskott 2025-04-11

Grundskolenämnden 2025-04-22

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Bakgrund

Grundskolenämnden har getts möjlighet att yttra sig över en remiss från Utbildningsdepartementet avseende betänkandet *En socionomutbildning i tiden* (SOU 2025:27). Utredningen som presenteras i betänkandet har haft i uppdrag att genomföra en översyn av socionomexamen. Översynen hade ursprungligen ett specifikt fokus på att motverka ungdomskriminalitet, men utvidgades genom ett tilläggsdirektiv till att överväga om målen i examensbeskrivningen behöver anpassas efter dagens samhällsutmaningar och kompetensbehov.

Socionom är en examenstitel som betecknar en person som genomgått socionomutbildningen. De vanligaste yrkestitlarna för socionomer är socialsekreterare och kurator. Kuratorer är i sin tur uppdelade i två huvudkategorier: skolkuratorer respektive hälso- och sjukvårdskuratorer. Grundskoleförvaltningen kravställer examen från socionomutbildningen för samtliga skolkuratorer som anställs. Socionomutbildningen finns idag på totalt 19 lärosäten i landet.

Utredningens förslag

Utredningen bedömer att socionomprogrammets karaktär som generalistutbildning bör bibehållas, men att programmet behöver mer stadga och tydligare inramning för att utbildningarna vid olika lärosäten ska bli mer likvärdiga. Socionomstuderande vid ett lärosäte behöver garanteras en utbildning som innehållsligt och kvalitetsmässigt är likställd med andra studenter, vid andra lärosäten. Arbetsgivare behöver kunna veta vad en socionomutbildning faktiskt innehåller, vilka kunskaper och färdigheter den ger. Enligt utredningen behöver också glappet mellan socionomprogrammen och den yrkesverklighet som de förbereder för minska.

Sammantaget syftar utredningens förslag till att:

- rikta uppmärksamhet mot aktuella samhällsutmaningar som socionomer möter i sin yrkesutövning och som kommer att finnas kvar under överskådlig tid,
- ge tydligare stadga åt socionomprogrammet genom att synliggöra och stärka förutsättningarna för tre av programmets centrala delar:
 - huvudområdet socialt arbete (som kunskapsfält och tillämpningsområde)
 - utbildningen i juridik
 - den verksamhetsförlagda utbildningen,
- ge ökad tyngd åt färdighetsträningen inom programmet,

- för att därigenom bidra till att stärka socionomerna kompetens att i sin yrkesutövning möta aktuella samhällsutmaningar.

Enligt utredningen behöver socionomutbildningen anpassas till aktuella samhällsutmaningar och i synnerhet förbereda socionomer för det brottsförebyggande arbetet. Det framhävs att bättre kunskaper behövs för att kunna skapa nya verktyg för att stoppa nyrekrytering till gäng. Socionomer behöver bli bättre på att förhindra ungdomar från att begå brott samt att, då brott redan begåtts, sätta in åtgärder direkt för att bryta mönstret så att ingen kriminell karriär startas. Utredningen menar att socionomer behöver breda och djupa kunskaper om ungdomsbrottslighet, normbrytande beteende, kriminalitet och dödligt våld som föreslås bli obligatoriskt i utbildningen. Fler barn och unga befinner sig i organiserad brottslighet än tidigare, och socionomers arbete är avgörande för att tidigt identifiera, stötta och hjälpa barn i riskzonen.

Utredningen fastställer även att kunskapen om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer behöver utvecklas. Särskilt utsatta eller sårbara är till exempel kvinnor som har en funktionsnedsättning samt kvinnor som utsätts för hedersrelaterat våld. Även barn som upplever våld, oftast pappans våld mot mamman, mammamisshandel, är särskilt utsatta. Man föreslår därför bland annat förändringar som specifikt anknyter till hedersrelaterat våld och förtryck samt livsvillkoren för personer med funktionsnedsättning.

Utredningen visar att det förebyggande arbetet behöver förstärkas inom och mellan olika verksamheter. Avseende skolan så lyfter utredningen vikten av att stöd sätts in tidigt, då skolgången är en viktig framgångsfaktor för att hålla sig ifrån en brottslig karriär. De skolsociala teamen som är på uppbyggnad lyfts särskilt fram som en kommande framgångsfaktor då skola och socialtjänst samverkar nära varandra. Det förebyggande arbetet föreslås därför bli en tydligare del av socionomutbildningen. Utredningen framhäver att också skolkuratorer har ett behov av adekvat utbildning för att kunna samtala med barn, unga samt deras vårdnadshavare i skolan om till exempel risken för att barn dras in i kriminella miljöer och hur de kan motverka det i familjen. Ett ökat fokus i utbildningen ska därmed ges till samverkan, både med andra yrkesgrupper och med närstående.

I utredningen föreslås en utökning och vidgning av befintlig juridikundervisning inom socionomutbildningen. Detta inte minst för att socionomstudenter ska få relevant kompetens i arbetet med normbrytande barn och unga lagöverträdare. Juridikundervisningen föreslås regleras till minst 30 hp och inkludera såväl socialrätt som straffrätt. Utredningen föreslår också att den verksamhetsförlagda utbildningen inom socionomutbildningen ska regleras till minst 30 hp. Detta innebär i praktiken en ökad likvärdighet mellan de olika lärosätena, och i vissa fall en utökning av

omfattningen. I utredningen problematiseras dock att detta ställer högre krav på att arbetsgivarna ställer praktikplatser och handledarresurser till förfogande.

Grundskoleförvaltningens ställningstaganden

Grundskoleförvaltningen instämmer i bedömningen att utredningens förslag bidrar till ökad likvärdighet över landet gällande socionomutbildningen, likaså att det förebyggande arbetet är en viktig insats även för att motverka samt förhindra återfall och reducera framtida skadeverkningar för barn och unga bland annat rörande kriminalitet samt hedersrelaterat våld och förtryck. Socionomer behöver därför under utbildningen få breda och djupa kunskaper i aktuella samhällsutmaningar och samtidigt få kunskaper om evidensbaserade metoder, i förebyggande och främjande arbete, för att kunna möta olika typer av svårigheter och problematik.

Grundskoleförvaltningen delar dock utredningens bild av att en risk vid utredande av förbättringspotentialen inom en utbildning, med utgångspunkt i de samhällsproblem som utbildningen avser att möta, är att man förbiser det som redan är välfungerande och värdefullt. Utredningen har fokuserat på svagheter, som kan behöva stärkas. Den bild som presenteras i betänkandet är med andra ord probleminriktad, då det finns andra bilder, som visar på det goda och kvalificerade arbete som också äger rum inom ramen för socionomprogrammen.

För de barn och unga som uppvisar olika typer av svårigheter i skolgången är skolans och skolkuratorns samverkan med socialtjänsten central. För att säkra rätten till utbildning för barn och unga i samhällsvård behöver socialtjänsten och skolan fortsatt samverka. Grundskoleförvaltningen instämmer i utredningens slutsatser kring fördelen av att en grund till detta samarbete kan läggas redan under socionomutbildningen.

Grundskoleförvaltningen ställer sig positiv till förslaget gällande reglering och utökning av juridikundervisning, inte minst utifrån att det innebär en ökad likvärdighet mellan lärosätena. Grundskoleförvaltningen vill särskilt lyfta fram vikten av att skollagen inkluderas i denna undervisning.

Gällande utredningens förslag på förändringar beträffande den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) bedöms detta inte nämnvärt påverka grundskoleförvaltningens verksamhet. I Malmö stad regleras samarbetet mellan lärosäten och skolhuvudmän i regionen genom ett ramavtal på huvudmannanivå. Malmö och Lunds universitet, som grundskoleförvaltningen i enlighet med ramavtalet tar emot socionomstudenteter från, har redan idag VFU motsvarande 30 hp vilket är detsamma som föreslås av utredningen. Förslaget förväntas därför inte medföra någon förändring för grundskoleförvaltningen i den aspekten. Däremot ställer sig förvaltningen positiv till förslaget utifrån en ökad likvärdighet mellan lärosätena.

Ansvariga

Linda Deltinger Utbildningschef

Peter Lindberg Förvaltningschef